

WWJMRD 2018; 4(11): 94-95
www.wwjmr.com
International Journal
Peer Reviewed Journal
Refereed Journal
Indexed Journal
Impact Factor MJIF: 4.25
E-ISSN: 2454-6615

विश्वास गोरखनाथ वळवी
(संशोधक विद्यार्थी)
कबचौ उत्तर महाराष्ट्र विद्यापीठ
जळगाव (महाराष्ट्र)

“ख्रिस्ती धर्म आणि धर्मांतरण”

विश्वास गोरखनाथ वळवी

Abstract

The biggest charge on Christianity is that it forcibly converts people. But this is clearly wrong and wrong. Christianity and its followers, Christian missionaries, and church clergy never made such an effort. Because working so hard is against the scriptures. When Jesus started preaching, he asked people to believe. Whoever comes to Jesus Christ, whether blind or ill, asks Jesus Christ, "Do you believe?" Do you believe that if the answer was yes, then Christ would heal him and pray for him? There is no forced conversion to Christianity and Christianity and the Church is exercising its rights according to the Indian Constitution. Christianity has been organizing its religious festivals, traditions and gatherings according to the rules of conversion and the rules of government and that is why Christianity has been making its social contribution to the fabric of India for the last two centuries.

Keywords: Christianity, Conversion, Missionaries, Religion, Jesus Christ, Christ, Conscience, Freedom, India, Equality

प्रस्तावना:

ख्रिस्ती धर्मावर सर्वात मोठा आरोप लावला जातो की, ते जबरन लोकांचे धर्मांतरण करतात. पण हे साफ चुकीचे आणि खोटे आहे. ख्रिस्ती धर्म आणि त्या धर्मातील अनुयायी, ख्रिस्ती मिशनरी अथवा चर्चच्या पाळकांनी कधीही असा प्रयत्न केलेला नाही. कारण असा जबरन प्रयत्न करणे पवित्रशास्त्रविरोधी आहे. येशू ख्रिस्ताने जेव्हा प्रचार सुरू केला तेव्हा त्याने लोकांना विश्वास ठेवण्यास सांगितले. जो कोणी येशू ख्रिस्ताकडे आला मग तो आंधळा असो अथवा रोगी, त्याला येशू ख्रिस्ताने विचारले तुझा विश्वास आहे का ? तुझी श्रद्धा आहे का ? त्याचे उत्तर होकारार्थी असल्यास ख्रिस्त त्याला बरे करीत असे त्याच्यासाठी प्रार्थना करीत असे. त्यामुळे ख्रिस्ती धर्म कधीही कोणत्याही व्यक्तीला प्रार्थनेसाठी, ख्रिस्तावर विश्वास ठेवण्यासाठी, चर्चमध्ये येण्यासाठी जबरन करीत नाही. ते फक्त संविधानाने दिलेल्या धार्मिक स्वातंत्र्य अधिकार वापरून सामान्य लोकात ख्रिस्ताचा प्रचार करतात. धर्मांतरामागची कारणे आणि प्रेरणा याचे विवेचन करीत असताना अविनाश दोडक म्हणतात, "धर्मांतरण हा आपल्या देशातील एक युगा-युगापासून चालत आलेला प्रयोग आहे. हिंदू धर्माच्या जाचाला कंटाळून आपल्या उद्धारासाठी अनेकांनी धर्मांतरण केले. मुस्लिम राजवटीत अस्पृश्यांतील बहुसंख्य राजवटीत लोकांनी मुस्लिम धर्म स्वीकारून समतेकडे धाव घेतली. त्याचप्रमाणे ब्रिटिश राजवटीत अनेकांनी जातिव्यवस्थेने दिलेले नीचपण झुगारून त्यातून मुक्त होण्यासाठी ख्रिस्ती धर्माचा स्वीकार केला आहे. अनेक आदिवासी लोकांनीही शिक्षणासाठी, आपुलकीच्या मिळणाऱ्या वागणुकीसाठी ख्रिस्ती धर्म स्वीकारला आहे. मिशनरी लोकांनी उपेक्षित, गरीब लोकांसाठी शाळांची स्थापना करून त्यांच्यापर्यंत शिक्षण नेऊन एक ऐतिहासिक कार्य केलेले आहे. या सान्यांचा परिणाम म्हणून भारतात अधिकाधिक दलित आदिवासी मंडळी ख्रिस्ती झाली आहे."^१ भारतात धर्मांतरण ही भारताच्या परिस्थितीवर अवलंबून होती. दलित आदिवासी लोकांना समतेची वागणूक मिळाली नाही. म्हणून डॉ.बाबासाहेब आंबेडकर यांनी १९५६ ला बौद्ध धर्मात प्रवेश केला. आदिवासी समाज शिक्षण आणि आरोग्याच्या दृष्टीने फार पिछाडलेला समाज होता. त्यामुळे त्यांनी ख्रिस्ती धर्माचा स्वीकार केला. ख्रिस्ती मिशनरींनी कधीही कोणाला जबरन केले नाही. इतिहास साक्षी आहे. ज्या काळात भारत परकियांच्या राजवटीत होता. त्या काळापासूनच ख्रिस्ती मिशनऱ्यांनी आपले योगदान शिक्षण, आरोग्य, वसतिगृहे आणि दुर्बल घटकांपर्यंत पोहोचवून त्यांच्यात सुधारणा घडवून आणणे इत्यादी कार्य करीत होते. अनुपमा उजगरे म्हणतात, "कोणी बाप्तिस्मा घ्या म्हटलं तर मिशनरी त्याला आतून पारखून घेत

Correspondence:

विश्वास गोरखनाथ वळवी
(संशोधक विद्यार्थी)
कबचौ उत्तर महाराष्ट्र विद्यापीठ
जळगाव (महाराष्ट्र)

तसेच बाहेर काही अडचण तर नाही ना, हेही तपासून बघत. जातिभेदाच्या छळापायी जीव मेटाकुटीला आलेल्या तळागाळातल्याना मिशनऱ्यांनी देऊ केलेल्या जीव स्तरांचा मोह झाला. त्यामुळे सामुहिक धर्मांतरही झाली.^२ ख्रिस्ती मिशनऱ्यांनी भारतातील जातीव्यवस्था, समाजव्यवस्था, सतीप्रथा, केशवपन, बालविवाह दोरी प्रथा इत्यादी घटकांचा लाभ उचलून त्यांना धर्मांतरासाठी प्रवृत्त केले, हे म्हणणे पूर्ण चुकीचे आहे. वरील सर्व गोष्टीत ख्रिस्ती मिशनऱ्यांनी चांगल्या आणि वाईट गोष्टींचा फरक दाखवून दिला आणि त्यामुळे भारतीय समाजात सुधारणा होऊ लागल्या. त्याला शिक्षणाची जोड मिळाली. एक माणूस म्हणून जगण्यास हक्काची जाणीव करून दिली. आरोग्याच्या माध्यमातून सुविधा उपलब्ध करून दिल्या. त्यामुळे लोकांची सदसद्विवेकबुद्धी जागृत झाली आणि त्यांनी स्वेच्छेने ख्रिस्ती धर्म स्वीकारला. "समतेची शिकवण व वागणूक जेथे मिळेल त्या धर्माला आपलेसे करून या लोकांनी प्रस्थापित धर्माविरुद्धचा आपला निषेध नोंदविला आहे."^३ त्यामुळे हे स्पष्ट होते की ख्रिस्ती धर्मने कधीही प्रस्थापित भारतीय समाजाला धर्मांतरासाठी जबरन प्रयत्न केले नाही.

धर्मांतरण लोक का करतात ? असा प्रश्न केला तर त्याला उत्तर म्हणून सांगता येईल, 'हा माझा वैयक्तिक आणि स्वातंत्र्य हक्क आहे आणि त्यासाठी माझी सदसद्विवेकबुद्धी कारणीभूत आहे. कारण स्वइच्छा आणि सदसद्विवेकबुद्धीला सत्य काय आहे, याचे भान असते. ती जबरन धर्मतत्वांना बळी पडत नसते. धर्मांतरण ही स्वैच्छिक बाब असून त्यात ढवळाढवळ करणे चुकीचे आहे. पण जर कोणी दबावामुळे बळी पडत असेल तर ते चुकीचे आहे. राज्यघटनेच्या विरोधी आहे. "राज्यघटना तयार करताना संथनम जे घटना मसुदा समितीमध्ये होते त्यांनी अनुच्छेद २५ मसुदा तयार करत असताना काही गोष्टी मांडल्या. प्रोपोगेट (Propogate) म्हणजेच प्रसार. हे खरेतर अनुच्छेद १९ प्रमाणे अभिव्यक्तिस्वातंत्र्य आहे. परंतु यामध्ये धर्मांतर हा शब्द वापरला नाही किंवा कन्व्हर्ट हा शब्द वापरलेला नाही. जर हे धर्मांतरण स्वतःच्या सदसद्विवेकबुद्धीने झालेले असेल तर ते योग्य आहे. परंतु जर का कोणत्याही प्रकारचा दबाव धर्मांतर करणाऱ्या व्यक्तीवर होत असेल तर त्याची शासनाने उचित दखल घेणे आणि कारवाई करणे गरजेचे आहे. त्यामुळे अनुच्छेद अधिकार व हक्क यापेक्षा जास्त सहिष्णू होता किंवा टोलरेशन हे जास्त शिकवतो आणि हे सहिष्णुता सामाजिक सुव्यवस्थेला धरूनच असायला पाहिजे."^४ धर्मांतर विरोधी कायदे आज अनेक राज्यांमध्ये करण्यात आलेले आहे. १९६७ ला ओडिसामध्ये 'फ्रीडम ऑफ रिलिजन कायदा' पारित करण्यात आला. त्यानंतर १९६८ मध्ये मध्य प्रदेश राज्यात हा कायदा लागू करण्यात आला. आज अरुणाचल प्रदेश, छत्तीसगढ, हिमाचल प्रदेश इत्यादी राज्यांमध्ये धर्मांतर विरोधी कायदे पास करण्यात आलेले आहे आणि हे एक प्रकारे योग्य आहे. जर जबरण धर्मांतरण होत असेल तर कायदे तयार केले पाहिजे. ख्रिस्ती धर्मात जबरन धर्मांतरण होत नाही आणि ख्रिस्ती धर्मसंस्था आणि चर्च भारतीय संविधानाप्रमाणे आपल्या हक्काची कार्यवाही करत आहे. धर्मांतराची नियमावली आणि शासनाचे नियम यानुसारच आपल्या धार्मिक सण, परंपरा आणि मेळावे यांचे संचालन करीत आहे आणि त्यामुळेच गेल्या दोन शतकापासून ख्रिस्ती धर्म भारताच्या जडणघडणीत आपले सामाजिक योगदान देत आहे.

संदर्भसूची:-

1. गावकुसाबाहेरील ख्रिस्ती समाज, कालीम पारखे, सुगावा प्रकाशन, पुणे, प्रथमावृत्ती, २००७, पृ.क्र. २२-२३.

2. मराठी प्रोटेस्टन्ट ख्रिस्ती समाज, अनुपमा उजगरे, ग्रंथाली प्रकाशन, प्रथमावृत्ती, २००३ मुंबई, पृ.क्र. २२.
3. पूर्वोक्त, गावकुसाबाहेरील ख्रिस्ती समाज, पृ.क्र. २३.
4. संविधान आणि धर्मांतर, www.mahamtb.com, Date 26/11/2017, Time : 10.54 AM.